

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı

31 Ocak 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, suikast sonucu hayatını kaybeden Rusya'nın Ankara Büyükelçisi Andrey Karlov'un anısına dikilen anıtı ziyaret edip çelenk bıraktıklarına ilişkin açıklaması

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/798)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın (1/840)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/736)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/815)

IV.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Komisyon gündeminde bulunan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın (1/840) görüşmelerinin, teknik eksikliğin giderilmesi için ertelenmesine ilişkin karar

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

31 Ocak 2018 arşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışişleri Komisyonu saat 11.01'de açıldı.

Komisyon Başkanı Volkan Bozkır, suikast sonucu hayatını kaybeden Rusya'nın Ankara Büyükelçisi Andrey Karlov'un anısına dikilen anıtı ziyaret edip elenk bıraktıklarına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/798),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İŞbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/736),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İŞbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/815),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde bulunan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın (1/840) görüşmeleri, teknik eksikliğin giderilmesi için ertelendi.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İŞbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı kapsamında, Komisyon üyelerine basına kapalı olarak brifing verildi.

Komisyon gündeminde görüŐülecek başka konu bulunmadığından 13.13'te toplantıya son verildi.

31 Ocak 2018 arşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.01

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Coşkun ÇAKIR (Tokat)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Hasan Basri KURT (Samsun)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışışleri Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılıının 3'üncü toplantısını açıyorum.

Bugün dört uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin ilk sırasında Gürcistan'la imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma yer almaktadır.

Gündemimizin ikinci sırasında Moldova'yla imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'yı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin üçüncü sırasında Somali'yle imzalanan Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma'yı görüşeceğiz.

Dördüncü ve son sırada ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle imzaladığımız Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma yer almaktadır.

KKTC'yle Enerji Alanında İşbirliği Anlaşması'nın görüşmeleri sırasında daha önce mutabık kaldığımız çerçevede Dışışleri Bakanlığımız ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız tarafından konuya ilişkin bir brifing de verilecektir. Bunu mümkün olduğu kadar uzun tutmaya gayret edeceğim. Hem olabilecek sorularınızın cevaplandırılması hem Komisyonumuzun üst düzey bürokratlar tarafından yeterince bilgilendirilmesi bu sayede mümkün olacaktır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, suikast sonucu hayatını kaybeden Rusya'nın Ankara Büyükelçisi Andrey Karlov'un anısına dikilen anıtı ziyaret edip çelenk bıraktıklarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Bugün toplantımızdan önce Rusya Federasyonu Büyükelçisiyken menfur bir suikasta kurban giden değerli meslektaşımız Andrey Karlov'un anısına Büyükelçilikte dikilen anıtı ziyaret ettik, kendisine saygılarımızı bir kere daha sunduk, Komisyon Başkanı ve üyeleri olarak anıta bir çelenk bıraktık.

Gerçekten müstesna bir diplomat olan Andrey Karlov'un böyle bir menfur suikast sonucu aramızdan ayrılmış olmasından dolayı bütün ülke büyük üzüntü duydu. Ancak Türkiye Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu'nun bu suikastla birlikte ilişkilerimizin götürülmek istendiği noktaya gitmemesini sağlayarak iki dost ve komşu ülke olarak bu olayın üstesinden gelebilmiş olmasını da memnuniyetle karşılıyoruz.

Bir kere daha çok değerli meslektaşım merhum Andrey Karlov'a saygılarımızı Komisyonumuz adına sunuyorum ve önümüzdeki yıllarda da kendisinin anısını yâd edeceğimizi burada bir kere daha tekrarlamak istiyorum.

Bu çerçevede basın mensuplarımıza da teşekkür ediyorum. Toplantının bundan sonraki kısmını basına kapalı olarak gerçekleştireceğiz.

Gündemin 1'inci maddesine geçiyoruz.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/798)

BAŞKAN - Gündemin 1'inci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı var.

(1/798) esas numaralı Tasarı, 3 Ocak 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 4 Ocak 2017 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Büyükelçi Mehmet Kemal Bozay, Müsteşar Yardımcısı, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkan, Muhterem Beyefendi, sayın milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın imzalanmasına ilişkin gerekçeyi arz edip tensiplerinize sunacağım.

Türkiye ile Gürcistan Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma, 19 Temmuz 2016 tarihinde Ankara'da yapılan Türkiye ile Gürcistan Arasında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Birinci Dönem toplantısı sırasında Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci ile Gürcistan Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanı Dimitri Kumsishvili arasında imzalanmıştır.

Türkiye ile Gürcistan arasında akdedilen söz konusu Yatırımların Korunması ve Karşılıklı Teşviki Anlaşması beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim beceresi ve uluslararası pazara giriş şansını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını iki ülke arasında teşvik etmeyi ve Türkiye ile Gürcistan'ın hukuki düzenleri içinde bu yatırımların korunmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Ülkemiz yatırımcılarının ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize çekilebilmesi ve ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması genel politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu bağlamda, Türkiye ile Gürcistan arasında imzalanan anlaşma, iki ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik iş birliği için uygun koşulları yaratmayı, iki ülke arasında yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmeyi ve iki ülkede özel teşebbüs ile devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmeyi hedeflemektedir.

Yatırımların Korunması ve Karşılıklı Teşvikine İlişkin Anlaşma iki ülke arasında aynı isimle 30 Temmuz 1992 tarihinde imzalanan Anlaşma'nın yerine hazırlanmıştır. Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte 1992 tarihli Anlaşma yürürlükten kalkacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ekonomi Bakanlığı temsilcisi Müsteşar Yardımcısı Sayın Kadir Bal'ı dinleyelim.

EKONOMİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KADİR BAL – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Dışışleri Bakanlığımızdan Müsteşar Yardımcımız, Büyükelçimiz Sayın Mehmet Kemal Bozay'ın ifadelerine ilave olarak şunları arz etmek istiyorum, bu anlaşmanın bir önceki anlaşmadan temel farklılıkları şunlar olacak: Anlaşma, Türkçe, Gürcü ve İngilizce dillerinde eşit geçerliliğe sahip olmak üzere ancak yorumlamada farklılık olması durumunda İngilizce metin esas alınmak üzere imzalanmıştır.

19 Temmuz 2016 tarihli Anlaşma'ya yatırımcılara uygulanan en çok gözetilen ulus ve milli muamele ilkelerinde gayrimenkul edinmelerine ilişkin olarak bu ilkelerin uygulanmasını zorunlu kılmayan şerh hükmü eklenmiştir.

Âkit tarafların çevre, insan, hayvan ve bitki sağlığının yanı sıra canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasını sağlamak üzere ayrımcı olmayan düzenlemeler yapmasına ve hukuki tedbirler almasına olanak veren hükümlere anlaşmada yer verilmiştir.

Anlaşmanın uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin hükümlerinde uluslararası tahkim mekanizmasına başvurulmasına ilişkin istisnalar getirilmiştir. Söz konusu istisnalar uyarınca yalnızca yabancı sermayeyle ilgili yürürlükteki mevzuat çerçevesinde izin verilmiş ve fiilen yatırım faaliyeti başlamış olan yatırımlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar uluslararası tahkime götürülebilecektir.

Öte yandan, söz konusu anlaşma ülkemiz tarafından yapılan talep üzerine güncellenmiştir, yenilenmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyelerimiz var mı?

Buyurun Sayın Salıcı.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, Ekonomi Bakanlığından değerli arkadaşımıza sormak istiyorum: Ülkemizdeki olağanüstü hâlin varlığı, yabancı yatırım, doğrudan yatırım çekme açısından ne tür bir avantaj sağlıyor Türkiye'ye, özellikle Avrupa Birliği ülkelerinden?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Siz buyurun.

EKONOMİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KADİR BAL – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yani bu konuda tabii, bizim ülkeye gelen doğrudan yabancı sermaye girişine baktığımızda... Dünyada da genelde yabancı sermaye akımlarında bir azalma var, bütün ülkelerde genelde bir azalma görüyoruz, Türkiye'de de önceki dönemlere kıyasla nispeten düşük bir azalma olduğunu gözlemliyoruz. Bunun tabii ki ülkemizdeki olağanüstü koşullardan kaynaklanıp kaynaklanmadığını ortaya koyacak herhangi bir tespitimizin, bulgumuzun olmadığını düşünüyoruz.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Bir soru daha sorabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, aslında açmak istediğim nokta şurası: Bazı ülkeler başka bir ülkeye yatırım yaparken o ülkenin iç koşullarına çok fazla bakmazlar. Örneğin, Arap ülkelerinde sultanlıklara ya da emirliklere yatırım yapılırken bunlara çok bakılmaz ama özellikle Avrupa Birliği ülkeleri yatırım yaparken o ülkelerin içinde bulunduğu siyasi koşullara da bakarlar, toplumsal duruma da bakarlar, olağanüstü hâl de bunlardan bir tanesi. Yani bu anlamda Türkiye'ye özellikle Avrupa Birliği ülkelerinden gelen yatırımın... Avrupa Birliği ülkelerinin bazı kriterleri olduğu için bunu söylüyorum

yoksa Rusya'nın böyle bir kriteri yok, başka bir yatırım yapabilir, biz de memnuniyet duyarız, bununla ilgili gelen yatırıma "Git." diyecek hâlimiz yok. Ama özellikle kredi kuruluşlarıyla iş yapan ülkelerde yani daha çok Batılı ülkelerde bu bir etken olabilir, bu açıdan soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Kadir Bey.

EKONOMİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KADİR BAL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ülkemize bu yıl yaklaşık 10 milyar dolar yabancı sermaye gelmesini bekliyoruz ve şu ana kadar gelen yabancı sermayenin de yaklaşık yüzde 70'i Avrupa Birliği üyesi ülkelerden ve bunun da birçoğu Hollanda'dan esasen. Yani bunun da Batılı ülkelerin ülkemizdeki yatırım ortamına olan inancının bir göstergesi olduğunu düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Oğuz Bey, başka sorunuz olacak mı?

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Yok efendim.

BAŞKAN – Peki.

Buyurunuz efendim, Ekmeleddin Bey.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Önce değerli bürokrat arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyorum ve başarılar diliyorum.

Şimdi, efendim, bu benim sorum hem 1'inci maddeyle, görüşmekte olduğumuz Gürcistan'la ilgili hem de arkasından gelecek Moldova'yla ilgili. Burada iki Hükümet arasında yani Türkiye ile Gürcistan arasında ve daha sonra Moldova arasında yatırımların karşılıklı teşvik ve korunmasına ilişkin bir anlaşma ve burada bu anlaşmanın neler ihtiva ettiğini arkadaşlarımız ifade ettiler. Fakat ben şunu merak ediyorum: Yani bugün mesela Türkiye ile Gürcistan arasındaki yatırımlar hakkında biraz daha bilgi verilmez mi? Sonra bu anlaşma yürürlüğe girdiği takdirde bu yatırımlar ne açıdan farklı olacak, mesela artacağını tahmin ediyoruz, teşvik ettiğini tahmin ediyoruz, hedef nedir? Bu konuda biraz bilgi verirseniz o zaman mücerret bir kalıbın, bir formun, hukuki formülasyonun ötesinde ekonomik muhtevasını da anlamış oluruz.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Meclisimizde tabii, milletvekillerimizin gerçekten almak istedikleri bilgiler var, Ekonomi Bakanlığı Müsteşar Yardımcımız belki biraz daha detay bilgi verirse makbule geçer.

Buyurunuz.

EKONOMİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KADİR BAL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim Sayın Vekilim sorunuz için.

Şimdi, efendim, öncelikle iki ülke arasındaki ticaret hacmine bakarsak bu yıl yaklaşık 1,3 milyar dolarlık ticaret hacmi çıkıyor. Bunun 1 milyar doları Türkiye'nin ihracatı, 300 milyon doları Türkiye'nin ithalatı. Biz Gürcistan'a ciddi tutarda bir ticaret fazlası veren bir ülke konumundayız ve bunda da ben inanıyorum ki ve eminim ki bizim orada yapmış olduğumuz yatırımların bir etkisi var. Yani iki ülke arasındaki ticaret hacmi ülkeler arasındaki yatırım ve sermaye akışıyla da çok doğrudan orantılı bir...

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Orada ne gibi yatırımlarımız var?

EKONOMİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KADİR BAL – Onu arz edeyim efendim.

Bizim ülkemizin, Türkiye’de bizim kayıtlarımıza göre Türk yatırımcıların Gürcistan’daki yatırımları yaklaşık 268 milyon dolar civarında ve 46 firmamız var orada.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – İnşaat mı bu?

EKONOMİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KADİR BAL – Bunlar genelde toptan ve perakende işlerle uğraşıyorlar, ki bu da bizim oraya olan ihracatımızın neden kaynaklandığının çok iyi bir göstergesi. Tekstil, konfeksiyon, enerji, ulaştırma ve depoculuk konularında daha ziyade orada faaliyet gösteriyor bizim yatırımcılarımız.

Gürcistan’ın buradaki yatırımına baktığımızda mütevazı bir yatırım var, 48 milyon dolar civarında bir yatırım yapmış, 290 civarında da irili ufaklı firmaları var.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Sayın Başkanım, siz bilgi verseniz üçlü komisyonun eski şeyleri olarak geçen Bakü’de bahsettiğiniz... Sanki biraz da sizden bilgi alsak daha iyi olur gibi biz yeni üyeler olarak.

BAŞKAN – Estağfurullah, tabii.

Tabii, Ekonomi Bakanlığımız sunuşu yaparken benim haddim değil detaylarına girmek. Burada ekonomi konusunda çok daha geçmiş tecrübesi olan arkadaşlarımız var.

Ama bu vesileyle şunu ifade etmek istiyorum: Geçtiğimiz iki hafta önce Azerbaycan’a bir Dışışleri Komisyonu ziyareti gerçekleştirdik. Çok güzel ağırlandık. Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev bizi kabul ettiler. Meclis Başkanı, Başbakan ve bütün önemli komisyonlarla bir araya geldik. O vesileyle aldığımız bir kararı da uygulamaya koyabiliyor olmaktan dolayı da memnuniyet duyuyoruz. Ayın 27’si ve 28’inde -Şubatın- Azerbaycan, Gürcistan, Türkiye dışışleri komisyonları ortak toplantısını, üçlü toplantısını Ankara’da gerçekleştireceğiz. Bu vesileyle hem 3 ülke arasındaki iş birliği hem bölgemizde meydana gelen gelişmeler ve dünya sorunlarına bir ortak bakışı sağlayabileceğiz. Bu komisyon toplantıları daha önce de yapılmıştı. Ankara’ya bu arkadaşlarımızı, komisyon başkanlarını ve üyelerini toplayabiliyor olmaktan da memnuniyet duyuyorum.

Sayın Günal’ın benden beklediği bilgi buydu zannediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Öncesi de varmış da Sayın Başkan, Gürcistan, Azerbaycan, Türkiye olarak üçlü daha önce yaptığınız görüşmeler var.

BAŞKAN – Evet, bunun daha önce ilk toplantısı Bakü’de yapıldı, sonra Tiflis’te yapıldı. Benim daha önceki Başkanlığım döneminde Bakü’deki toplantıya iştirak etmişim. Şimdi de inşallah Ankara’da yaptığımız toplantıda bu üçlü iş birliğini tekrar ortaya koyma fırsatını bulacağız.

Sayın Günal’a hatırlattığı için teşekkür ediyorum. Bugünün yoğun temposu içinde aslında söylemek istemekle birlikte unutmuştum. Kusura bakmayın.

Buyurun Sayın Büyükelçim, Sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ MEHMET KEMAL BOZAY – Zatinalinizin söylediği hususlara ve sayın müsteşar yardımcımızın söylediklerine ek olarak sayın hocamın sorusuna cevaben: Azerbaycan’dan sonra ikinci yatırım sırasında Türkiye geliyor Gürcistan’da ve Dışışleri olarak son dönemde Çin’in ve Avrupa Birliğinin burayı mercek altına aldığını gördük. Onun üzerine bu anlaşmayı zamanlıca onaylarsak bu pozisyonumuzu kaybetmemek ve Çin ile Avrupa Birliğiyle aynı şartlarda rekabet etmek için efendim.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen başka Komisyon üyemiz olmadığı cihetle tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI**

MADDE 1- (1) 19 Temmuz 2016 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Tasarının tümü oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

1/798 esas numaralı Kanun Tasarısı'nın komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt, Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş ve İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci'nin özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna şayet muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz olacaksa 2 Şubat 2018 Cuma günü saat 17.00'ye kadar bu şerhleri Komisyon bürosuna iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 2'nci maddesine geçiyoruz.

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın (1/840)

BAŞKAN - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

1/840 esas numaralı Tasarı 22 Mayıs 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 29 Mayıs 2017 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

Ben sözü Dışışleri Müsteşar Yardımcısı Sayın Bozay'a veriyorum

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ MEHMET KEMAL BOZAY – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümet adına Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci ve Moldova Cumhuriyeti Hükümeti adına dönemin Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı Oktavian Kalmik tarafından imzalanmıştır.

Sayın Başkanım, burada bir arzda bulunacağım: Anlaşmanın maddelerinde bir teknik farklılık, tadilat ihtiyacı gördük. Bunu yapmak için, izniniz olursa söz konusu anlaşmayı... Bir nota teatisi söz konusu bu düzeltmeyi yapmak için, tadilatı. Bunu yansıtabilmek için kanun tasarısının geri çekilmesi hususunu tensiplerine saygıyla arz ediyorum.

IV.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Komisyon gündeminde bulunan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın (1/840) görüşmelerinin, teknik eksikliğin giderilmesi için ertelenmesine ilişkin karar

BAŞKAN – Tabii, bizim Komisyon olarak geri çekme imkânımız yok ancak erteleme imkânımız var. Bu teknik eksikliğin giderilmesini temin edecek bir süre verebilmek babında bunun ertelenmesini oylarınıza sunacağım. Şayet Komisyon üyelerimiz kabul ediyorlarsa bu maddeyi erteleyelim. Dışışleri Bakanlığımız gereğini yerine getirdikten sonra tekrar gündeme alalım.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Erteleme talebi kabul edilmiştir.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/736)

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

1/736 esas numaralı Tasarı 17 Haziran 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 8 Haziran 2016 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığımıza veriyorum, Ekonomi Bakanlığımız temsilcisine teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

Buyurun Sayın Büyükelçi Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ MEHMET KEMAL BOZAY – Sağ olun Sayın Başkanım.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Berat Albayrak ve Somali Enerji ve Su Kaynakları Bakanı Muhammed Mürsel Şeyh Abdurrahman tarafından 23 Şubat 2016 tarihinde İstanbul’da imzalanmıştır. Anılan anlaşmanın Somali’deki onay süreci devam etmektedir. Söz konusu anlaşma uyarınca ülkelerimiz arasında elektrik alanında ikili bilimsel, teknik, teknolojik, hukuki, idari ve ticari iş birliğinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Mezkûr anlaşmayla Türkiye ve Somali elektrik üretimi, iletimi ve dağıtım projelerini de içeren bir temel planın geliştirilmesi ve uygulanması, elektrik üretimine ilişkin birikim ve teknoloji paylaşımı, jeotermal kaynakların etkin ve sürdürülebilir bir şekilde kullanımına dair bilgi paylaşımı, bilgi ve uzman değişimi yoluyla jeotermal enerji alanında iş birliği projeleri olasılıklarının araştırılması hususlarında iş birliği yapma konusunda anlaşmaya varmışlardır.

Söz konusu anlaşma uyarınca ülkelerimiz ayrıca başta akıllı şebeke teknolojileri olmak üzere, elektrik iletimi ve dağıtım alanlarında birikim ve teknoloji paylaşımı, elektrik kaçak ve kaybının azaltulmasına ilişkin birikim paylaşımı, iletim ve dağıtım sistemi operatörlerinin kurumsal yapılarının yenilenmesine ilişkin birikim paylaşımı ve elektrik iletim ve dağıtım şebekelerinin inşası, işlenmesi ve bakımı alanlarında teknik iş birliği ve düzenleyici hususlarda, teknik iş birliği hususlarında anlaşmaya varmışlardır. Anılan anlaşmanın Somali’yle elektrik alanındaki iş birliğimizin geliştirilmesine katkı sağlayacağı ve bu iş birliğinin ülkelerimiz arasındaki mevcut ilişkileri daha ileri seviyeye götüreceği düşünülmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcisine sözü vermek istiyorum.

Müsteşar Yardımcısı Sayın Alparslan Bayraktar, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; ben heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Somali anlaşmasıyla ilgili çok kısa bilgi arz etmek istiyorum. Somali’nin özellikle elektrik üretim kapasitesi oldukça düşük seviyede, yaklaşık 81 megavat gibi bir kurulu gücü var ve iç savaş sırasında özellikle büyük oranda tahrip olmuş bir elektrik şebekesi var. Şu anda üretilen çözümler ağırlıklı olarak şebeke dışı çözümler, “off-grid” dediğimiz uygulamalar. Nüfusun yaklaşık yüzde 18’lik kısmına, ona da kesintili bir şekilde ancak elektrik tedariki söz konusu. Ülkede dizel jeneratörlere bağlı, yüksek oranda bağlı bir şekilde elektrik üretiliyor ve oldukça pahalı üretiliyor. Biraz önce sayın müsteşar yardımcımızın ifade ettiği gibi, yenilenebilir enerji kaynakları bakımından zenginlik söz konusu. Rüzgârda, güneşte ve hidroelektrik alanında yatırımlar yapılabilir.

Bizim için de Sahraaltı Afrika ülkeleri arasında öncelikli ülkeler arasında yer almaktadır ve bu alanda özellikle teknik yardıma, kapasitenin geliştirilmesine ve yatırıma ihtiyaç duyulmaktadır. Biz de söz konusu anlaşmayla elektrik alanında özellikle ikili bilimsel, teknik, teknolojik, hukuki ve idari açıdan iş birliğini geliştirmeyi hedefliyoruz. Elektrik üretiminde, iletiminde ve dağıtımında da bilgi ve birikim paylaşımı, insan kaynaklarının eğitimini amaçlıyoruz ve bu sayede ümit ediyoruz ki buraya yatırımın alakaı da katkı sağlamış oluruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyelerimiz var mıdır?

Buyurunuz Ekmeleddin Bey.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Somali'yle, Afrika ülkeleriyle iş birliği yapmak son derece önemlidir. Türkiye'nin Afrika Kıtası'ndaki ufuklarını açacaktır. Açılmıştır zaten uzun yıllardan beri, Türkiye bu konuda önemli adımlar atmıştır ve atmaktadır. Fakat burada şimdi, Somali'yle elektrik sahasında iş birliği demek bir yerde tek taraflı bir şey, bir destek manasındadır. Yani teknik yardım, kapasite inşası, “capacity building” dedikleri; elektrik üretimi, şebekenin kurulması, dağıtımı... Şimdi, burada, tabii, bu “iş birliği” kelimesi kalacak tabii, bu diplomasinin nezaket sözlerinden bir tanesidir. Fakat bunun fiili olarak bize getireceği, bizden götüreceği, acaba bu yatırımlardan dolayı Türkiye'nin veya Türk firmalarının bir Türkiye lehine sağlayacağı... Yani Somali'ye sağlayacağı yardımlar, faydalar aşikâr da onun karşılığında bizim taraftan sağlanacak şeyler nelerdir? Onu biraz açıklarsanız.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bozay, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın hocamızın da vurguladığı gibi çok mağdur durumda olan bir ülke, 12 milyon 360 binden 6,1 milyonu açlık seviyesinde. Bunların çoğu da çocuklar, 388 bini 5 yaşın altı çocuk ve ölüm şeyindeler. Bunlardan birinin sebebi de bu elektriğin kullanılamaması, yüzde 18 gibi bir düşük oranda kullanıyorlar. Bu, tabii, -bizim insani politikamız- Somali'nin istikrarsızlığının dalga dalga bize yansımalarının önüne geçmek için. Malumunuz, oralarda olan her şey... Kritik bir coğrafi bölge. Biz de orada çok kuvvetli şekilde var oluyoruz. Sayın müsteşar yardımcım da iletacaktır. Bu biraz da yatırım gibi bir şey çünkü Somali'de petrol ve gaz rezervleri olduğu şeyi de var. Biz enerji sektöründe öyle, elektrik olarak girersek önümüzdeki dönem size bu yaptıklarımız, bu yardımlarımızın şeyinde de bu enerji alanında da iş birliğimizi artırabileceğimizi düşünüyoruz. Çok doğru buyurdunuz, tek taraflı bir yaklaşım ama bu dönemde Somali'nin zaten bu tür ihtiyaçları var. En büyük, en etkin büyükelçiliklerimizden birisi oradadır ve biz burada bu sektörlerle girdikçe ilginç şekilde, aslında bize uzak duran bazı Batılı ülkeler “Sizinle Somali'de nasıl bir iş birliği yapabiliriz?” diyorlar. Bunlar arasından İngiltere, İtalya gibi orada tarih boyunca çıkarı olan ülkeleri sayabiliriz. Bir iş birliği o alanda onlardan beklentimiz olmamakla birlikte diplomatik olarak da bunları gocundurmamak için bunu böyle bir tek taraflı yardım gibi değil de sizi devlet olarak karşımızda görüyoruz ve bu iş birliğini gösteriyoruz şeklinde bir yönleme gittik efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Peki, biz bu petrol çalışmaları için, daha başlamayan petrol çalışmaları için herhangi bir taahhüt aldık mı karşı taraftan? Şimdi, çok kaygan bir zemin bu, siz çok daha iyi bilirsiniz. Bugün hep “evet” denir, yarın şartlar değişince “hayır” denir, biz bunun örneklerini çok gördük mesela. Başika Kamp'yla ilgili Arap Ligi'ndeki oylamada Somali öbür Arap ülkeleriyle beraber oy kullandı aleyhimize. Hâlbuki bu kadar iyilik yaptığımız, destek verdiğimiz, büyük yardımlar sağladığımız Somali, hiç olmazsa müstenkif yani çekimsen kalabilirdi eğer baskı gelseydi. Onun için, acaba bu petrol meselesinde şimdiden adım atacak mıyız, attık mı? Lütfen, onu aydınlatırsanız Sayın Müsteşarım...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bayraktar, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Başkanım, müsaadeniz olursa bu kısım ile ilgili şunu söylemek istiyorum: Bizim şu anda heyetinizin onayında olan konu elektrik alanındaki iş birliği olmakla birlikte, çok yakın zamanda ümit ediyoruz, Haziran 2016’da imzalanan hidrokarbonlar alanında da bir iş birliği anlaşmamız var, inşallah o da önce Komisyonumuza, daha sonra da Genel Kurula onay için gidecek. Tam da işaret ettiğiniz gibi, petrol, doğal gaz ve tabii kaynaklar alanında, madencilik alanında da oradaki bu zenginlikleri ortaya çıkarmak ve oralarından müstefit olmak adına da bir anlaşma söz konusu. Bu anlaşma, dediğim gibi, 2016 yılında imzalandı.

Bunun yanında, elektrikle alakalı şunu söyleyebilirim: Özellikle bu kapasite geliştirilmesiyle alakalı hedef, sadece tek taraflı bir şey olmaması için, sadece Türkiye’nin katkısı olmaması için oradaki altyapıyı hazırlayabilmek, hem insani altyapıyı hem teknik altyapıyı hazırlayabilmek adına bir katkı yapacak diye düşünüyoruz ve ondan sonra da sadece böyle yardımla yapılan bir faaliyet olmayacak. Ümit ediyoruz ki özel sektör, özel teşebbüs de gidip ülkede yatırım yapabilecek bir ortamı inşallah bulabilecek. Ama ben o seyahatte vardım, Sayın Vekilimiz çok iyi bilir, çok zor şartlar. Onun için, hani bu söylediklerimiz biraz da şey kalabilir.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Ben işte bu şartları bildiğim için söylüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Evet ama biz bu gayret içerisindeyiz.

Sizin sorunuza son olarak şunu söyleyebilirim: Anlaşma imzalandı, hidrokarbonlarla alakalı olarak petrol ve doğal gaz alanında özellikle anlaşma yapıldı. Onun da mutlaka gündemimize geleceğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Torun, buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Cevap mahiyetinde değil de bir bilgilendirme anlamında bir iki şey söylemek istiyorum.

Bu tek taraflı olarak görünse de sonuçta bu iki tarafın da yararına olan bir şey, Türkiye’nin de yararına. Şöyle izah edeyim: Elektrik Somali’de şu anda çok pahalı. Bu dizelden elde edilen elektriğin satış fiyatı 1 dolar/kilovatsaat. Dünyanın en pahalı elektriğini kullanıyorlar. Hatta, kurumlara işte biraz indirim yapıyorlardı, biz o zaman büyükelçiliğe yüzde 50 indirim yaptırmıştık, o bile çok büyük bir rakamdı. Onun için burada kurulacak... O dönemde ben Dünya Bankasıyla görüşmüştüm, onların bir “power purchase agreements” diye bir modeli var yani kurup, hükümetle anlaşma yapıp belli bir miktar gelir elde etme şeklinde. Bu, pekâlâ yapılabilir bir şey. Dediğim gibi -malîyet olarak diyorum- hem doğal gaz kaynakları olduğu için doğal gaz kullanılarak ya da en kötü ihtimalle kömür ağırlıklı bir elektrik “plant”ı kurularak orada çok daha ucuza elektrik elde edilip Türk firmaları bundan para kazanabilir.

Ayrıca şunu da söyleyeyim: Yılın on iki ayı, neredeyse üç yüz altmış beş günü güneş olan bir ülke. Ortalama on iki saat güneş alıyor ve burada çok ciddi bir yenilenebilir enerji imkânı var, aynı zamanda rüzgâr enerjisi de kullanılabilir. Bunların hepsi aslında para getirecek yatırımlar. Afrika’ya bakarken olayı sadece yardım olarak düşünmeyin, Afrika aynı zamanda yatırım alanı olarak gerçekten ciddi anlamda gelir getirecek bir bölge. Riskin çok olduğu yerde, bildiğiniz gibi kâr da daha yüksek oluyor. Sonuçta bu tek taraflı bir anlaşma değil, aslında ben o konuda ona katılmıyorum, bu iki tarafın

da kazanacağı kazan-kazan anlaşmasıdır. İnşallah, bir şirketimiz cesaret eder de bu konuda dediğim türden bir yatırıma girerse, eminim, hem Somaliler kazanır çünkü elektrik çok daha ucuzlar hem de Türkiye’den yatırım yapan -fiyat olarak, kâr olarak- çok daha yüksek kârla elektrik satabilir orada.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Büyükelçi Torun’a da teşekkür ediyoruz hem sahadaki tecrübelerini bizimle paylaştı hem de görüşülmekte olan konuya bence değer kattı. Teşekkür ediyorum katkınız için.

Soru sormak isteyen, bilgi almak isteyen başka üyemiz olmadığını görüyorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA ELEKTRİK ALANINDA İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 23 Şubat 2016 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/736) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın Komisyon raporu hakkında Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun, İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt ve İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci’nin özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Keza, Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 2 Şubat 2018 Cuma günü saat 17.00’ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyon bürosuna iletmelerini istirham ediyorum.

BAŞKAN – Gündemin 4’üncü maddesine geçiyoruz.

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/815)

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/815) esas numaralı Tasarı 9 Şubat 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 15 Şubat 2017 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir. Hatırlanacağı üzere, daha önceki toplantı gündemimizde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’yle imzalanan enerji alanında iş birliğine ilişkin anlaşma da yer almaktaydı ancak gündemimizdeki anlaşmaların görüşmelerinin uzun sürmesi ve Dışışleri Bakanımızın toplantımızı teşrif edecek olması nedeniyle bu görüşmeyi ertelemiştik bugüne. Şimdi bu toplantımızda, bu çok önemli konuyu ele alırken, aynı zamanda hem Dışışleri Bakanlığımız hem Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız oradaki gelişmeler konusunda bize bir bilgilendirme yapacaklardır.

Şimdi ilk sözü Dışışleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Sayın Bozay, siz konuşacaksınız, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİSİ MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkan, ben sadece teknik kısmını arz edeceğim, daha sonra Sayın Müsteşar Yardımcımız da bu konuda bilgileri sunacak, ardından Genel Müdürümüz Büyükelçi Sayın Özügergin Kıbrıs konusundaki son durumu anlatacak.

Söz konusu anlaşma, KKTC’nin enerji alanında dışa bağımlılığından ve yüksek enerji üretim maliyetlerinden kaynaklanan mağduriyetin giderilmesi amacıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Berat Albayrak ile KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanı Sayın Sunat Atun tarafından 11 Ekim 2016 tarihinde imzalanmıştır. Enerji alanında iş birliğine ilişkin anlaşmayla ikili bilimsel, teknik, teknolojik, yasal, idari ve ticari iş birliğinin geliştirilmesiyle, bu alanda faaliyet gösteren kamu ve özel kuruluşlar arasındaki ortaklığın güçlendirilmesi yoluyla bilgi ve uzmanlık değişiminin teşvik edilmesi hedeflenmiştir. Bu hedefler doğrultusunda taraflar, petrol, doğal gaz, elektrik, enerji arz güvenliği ve yenilenebilir enerji başta olmak üzere projeler ve iş birliğini geliştirmeyi taahhüt etmişlerdir. Bu çerçevede, ilgili ulusal mevzuatlara uygun biçimde taraflar, anlaşmanın hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik yasal düzenlemelerin ve söz konusu projeye çalışmaların en kısa zamanda tamamlanmasını kararlaştırmışlardır. Bu anlaşmayla öncelikli olarak KKTC’ye ülkemizden elektrik götürülmesi için gereken ön çalışmaların yapılması hedeflenmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bayraktar, isterseniz önce bu anlaşmayla ilgili sizi dinleyelim, sonra brifing konusunda tekrar...

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Sayın Başkanım, anlaşmanın biraz önce ifade edildiği gibi temel amacı, özellikle enerji arz güvenliğiyle alakalı Kuzey Kıbrıs’ın enerji arz güvenliğinin tesis edilmesi, bu arz güvenliğine katkı sağlayacak projelerin geliştirilmesi ve bu anlamda gerekli olan hem teknik altyapının hem idari, sosyal ve yasal altyapının, ticari iş birliğinin geliştirilmesi.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne baktığımızda, elektrik üretiminin ağırlıklı olarak dizel ve fuel oil yakıtlı santraller yoluyla gerçekleştirildiğini görüyoruz. Şu anda hâlihazırda Kuzey Kıbrıs’taki kurulu güç 415 megavat seviyesinde fakat çeşitli teknik kısıtlardan dolayı 356 megavatlık bir kurulu güce sahip, ancak bu kadar istifade edilebiliyor. Yine, Kıbrıs Türk Elektrik Kurumunun

verilerine göre de yaklaşık yüzde 5'lik bir yıllık elektrik talebinde artış söz konusu. Bu kapsamda bakıldığında, özellikle önümüzdeki yirmi yıllık projeksiyonda yaklaşık 1,5 milyar kilovatsaatten 3,5 milyar kilovatsaat seviyelerine ve şu anda 300 megavatlar civarında olan puant talebin, pik talebin de 800 megavat mertebesine çıkması bekleniyor. Dolayısıyla, biraz önce Somali örneğinde verildiği gibi üretilen elektriğin maliyetlerinin düşürülmesi, bir taraftan devreden çıkan, eskiyen santrallerin yenilerinin kurulması ve artan talebin karşılanması için bu alanda iş birliği öngörülmekte. Yine, petrol ve doğal gaz alanında söz konusu anlaşmadan da önce, aslında iş birliği çerçevesinde hâlen Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının elinde ve KKTC'yle yapılmış 2 kara ve 7 deniz ruhsatı için üretim paylaşım anlaşması söz konusu ve yapılan faaliyetler söz konusu. Dolayısıyla, bu çerçevede iki ülke arasında özellikle Kuzey Kıbrıs'ın elektrik altyapısının güçlendirilmesiyle alakalı söz konusu anlaşma Komisyonunuz huzuruna gelmiş durumda.

Arz ederim.

BAŞKAN – Nasıl bir yöntem izlememi arzu edersiniz? Bu anlaşmayla ilgili soru soracak üyelerimize sözü verebilirim, bu anlaşmayla ilgili bölümü tamamlayabiliriz, sonra brifinge geçebiliriz veyahut da brifingden sonra...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Brifingden sonra geçsek, belki bizim de ekleyeceğimiz anlaşmayla ilgili başka şeyler çıkabilir.

BAŞKAN – Öyle mi?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Diğer anlaşmada olduğu gibi, belki bizim görüşlerimiz üzerine revize etme ihtiyacı hissedilebilir, oylamasını sonra yapalım.

BAŞKAN – O zaman, Sayın Günal'ın teklif ettiği şekilde brifinge geçelim. Brifingle birlikte anlaşmayla ilgili sorular olacaksa onu da değerlendirelim. Uygun mudur sayın üyeler? Tamam.

O zaman, ben şimdi sözü Dışışleri Bakanlığı İkili Siyasi İlişkiler Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdürtü Büyükelçi Burak Özügergin'e vereyim. Kıbrıs konusundaki siyasi gelişmeleri ondan dinleyelim, sonra Sayın Bayraktar enerji ve Kıbrıs çevresinde yaşanan hareketliliğe ilişkin bizi bilgilendirsin, ondan sonra üyelerimizin sorularına göre toplantıyı yönlendirelim.

Sayın Özügergin, buyurun.

(Toplantının bu bölüm tutanakları basına kapalıdır.)

BAŞKAN – Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA ENERJİ ALANINDA İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (I) 11 Ekim 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3-(1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/815) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt, İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci, Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş ve Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun'un özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 2 Şubat 2018 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyon bürosuna iletmelerini istirham ediyorum.

Hükümet temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Sayın üyelerimiz, sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yok ise...

Serkan Bey, buyurunuz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle geçen hafta sonu Helsinki'de mağdur olan bir vatandaşımızın mağduriyetinin giderilmesi noktasında gösterdiğiniz hassasiyetten dolayı hem kendilerinin teşekkürlerini iletmek istiyorum, ben de ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, bildiğiniz üzere, her gün Reyhanlı'ya maalesef roketler atılıyor. Bugün maalesef az önce, bir saat önce yine bir roket atıldı ve 1 şehidimiz oldu; Allah'tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun. Tabii, bu konuda, eleştiri mahiyetinde değil, daha önce onlarca defa dile getirdik ama bu süreçte gerçekten hem sınırimızın güvenliğini sağlamak amacıyla bir temennim olacak, daha önce de bunu ifade etmiştim. Yeniden Suriye devletiyle... Çünkü orada şu anda operasyon devam ediyor. Dün Millî Savunma Bakanı ne kadar süreceğini bilemediğini ifade etti. Temizleninceye kadar elbette biz askerimizin yanında olacağımızı bir kez daha burada ifade ediyoruz. Bu konuda da sizin yanınızdayız. Ancak daha başarılı olabilmek için Suriye devletiyle iş ve güç birliği yapmamız gerektiğini ve bu konuda bir komisyon kurulması gerektiğini, bu komisyonun kurulması aşamasında da özellikle Komisyon Başkanı olarak bir inisiyatif almanızı ve bunu gerek Başbakanla, Cumhurbaşkanıyla ve Bakanlar Kuruluyla görüşmenizi talep ediyorum. Bir dahaki sefere umarım bu konuda bu Komisyon ya da bu heyet, özellikle yeniden iş ve güç birliği yapabilecek bir zemini, barışı tesis edebilecek görüşmeleri yapabilecek bir komisyon olur. Bu konuda bunu talep ediyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Topal.

Bu talebiniz ve görüşleriniz de kayda geçmiştir.

Bir sonraki toplantımızı 7 Şubat 2018 Çarşamba günü saat 11.00'de yapmayı planlıyoruz.

Hepinize katkılarınızdan, teşekkürlerinizden dolayı teşekkür ediyorum.

Şayet başka bir ilave husus yoksa Dışışleri Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı 3'üncü toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.13

